gemeente
Haarlemmermeer

nota van B&W

Onderwerp	Verbeterplan Legesproces op orde
Portefeuillehouder	mr. drs. Beryl van Straten, mr. Charlotte van der Meij
Collegevergadering	20 oktober 2026
Inlichtingen	Peter Beumer
Registratienummer	13902385

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. in te stemmen met het Verbeterplan Legesproces op orde met als hoofddoelen de verbetering van de prognoses legesopbrengsten en regie op de aansluiting tussen vergunningen en bijbehorende legesaanslagen;
2. in te stemmen met de wijziging van de verantwoording van de opbrengst leges omgevingsvergunningen naar het moment van afgifte van de vergunning.

2. Samenvatting

In het raadsdebat op 11 juni 2026 over de jaarstukken 2025 (13262720) hebben wij toegezegd om de raad na de zomer te informeren over het verbeterplan met betrekking tot de leges omgevingsvergunningen. Dit verbeterplan stellen wij met deze nota vast. Het proces van vergunningaanvraag tot het ontvangen en verantwoorden van leges is al langere tijd een weerbarstig proces gebleken. In het verbeterplan worden hiervan de achtergronden geschetst. Er is een verbeterplan opgesteld met een tijdlijn om de gewenste verbeteringen te realiseren. Het doel is om in control te komen en te zorgen voor een adequaat administratief proces tussen onze gemeente en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) waardoor onze inkomsten realistischer en beter voorspelbaar worden.

Eén van de dragers van het verbeterplan is het wijzigen van het verantwoordingsmoment van de leges in de Planning & Control-producten (jaarstukken, voorjaarsrapportage, najaarsrapportage). Het verantwoordingsmoment wijzigen wij naar het moment van het verlenen van de vergunning in plaats van bij de aanvraag. Ook hebben wij toegezegd te onderzoeken of de huidige manier van vergunningverlening (zakelijke aanvragen door de OD NZKG en particuliere aanvragen door ons zelf) nog de juiste is. Dit maakt nu geen deel uit van het verbeterplan, maar wordt op een later moment uitgewerkt.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Sinds 2020 krijgt het proces van de leges omgevingsvergunningen onze bijzondere aandacht. In 2020 is gestart met de verbeteropgave leges omdat zaken niet goed geregeld waren. Hoewel er vanuit dit eerste verbeterproces veel verbeterd is, is er nog een verbeterslag nodig om in

control te komen op het onderwerpen leges. Hierbij gaat het in het bijzonder om drie zaken:
1. inhaalslag legesoplegging oude aanvragen/onvoldoende periodieke bewaking lopende OD NZKG-aanvragen (met risico op oninbaarheid leges vanwege maximale invorderingstermijn);
2. vastlegging procesafspraken over informatievoorziening en controles door de OD NZKG;
3. de aansluiting tussen de administratie van de OD NZKG en de financiële administratie van de gemeente.

Daarom voeren we dit verbeterplan uit om:
1. onze achterstanden in het opleggen van de aanslagen van de leges voor het einde van het jaar in te lopen van alle zaken met een vergunningaanvraag voor 1 januari 2026 om einde 2026 weer een reguliere werkvoorraad en doorloop te bereiken;
2. afspraken over werkwijze, verantwoordelijkheden, informatievoorziening en controles door gemeente en de OD NZKG vast te leggen;
3. de aansluiting tussen de administratie van de OD NZKG en de financiële administratie van de gemeente om de volledigheid van de opbrengsten te borgen;
4. te komen tot een wijziging van het systeem van de verantwoording van de opbrengst om zo de prognoses van de opbrengst te verbeteren.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?
In bijgevoegd verbeterplan (bijlage 1) staan de acties benoemd die wij gaan uitvoeren om de vier doelstellingen te bereiken. Omdat een van de pijlers de wijziging van het systeem van verantwoording van de opbrengst is, hebben wij advies aan de accountant gevraagd. De accountant kan instemmen met de wijziging van het systeem. Hij vraagt daarvoor een aantal zaken te borgen die zijn opgenomen in het verbeterplan zoals de borging van de volledigheid van de opbrengst.

Samengevat zijn de doelen en eindresultaten van het verbeterplan:

Doelen	**Gewenst eindresultaat**
1. Afwikkeling oude zaken	- Opleggen aanslagen voor het einde van het jaar van alle zaken met een vergunningaanvraag voor 1 januari 2026 om einde 2026 weer een reguliere werkvoorraad en doorloop te bereiken
2. Verbetering prognoses door wijzigen verantwoording en registratie	- Adviesaanvraag accountant plus advies aan college. - Effect advies wijziging grondslag verantwoording leges - Vastleggen grondslag alle vergunningen in Powerbrowser
3. Verduidelijken interne verantwoordelijkheden	Maken nieuwe procesbeschrijving
4. Nieuwe werkafspraken met de OD	Contractuele afspraken met de OD NZKG
5. Regie op aansluiting aanvragen-aanslagen	Dashboard vergunning vernieuwen Afspraken over registratie DSO-nummer en bouwsom

3.3 Wat mag het kosten?
Aan de uitvoering van dit voorstel is circa € 25.000 kosten verbonden. Er is een externe projectleider ingehuurd voor de uitvoering van het verbeterplan. De kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van Beleidsdoel C: Het gebruik van de

openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid van het programma Ruimtelijke ontwikkelingen, taakveld 8.3.

De wijziging van het verantwoordingsmoment van de opbrengst omgevingsvergunningen leidt tot een eenmalig negatief resultaat van € 10,4 miljoen in 2026. Dit is een verslaggevingstechnisch nadeel. De leges blijven op hetzelfde moment in rekening worden gebracht bij de aanvrager, namelijk na de afgifte van de vergunning. Het nadeel is verwerkt in de Najaarsrapportage. Naast het nadeel door deze stelselwijziging is er ook sprake van tegenvallende legesopbrengsten in 2026.

De introductie van de Omgevingswet is voor onze gemeente tot op heden financieel nadelig uitgepakt. Regie op de cijfers is noodzakelijk. De vier grootste gemeenten van Nederland (G4) hebben inmiddels een gesprek bij de minister Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening aangevraagd over de knelpunten in het legesstelsel, zijnde:

1. Beknellende wet- en regelgeving: Fiscale wetgeving, begrotingsregels en jaar-op-jaarverantwoording maken lokale uitvoeringskracht voor taken betreffende vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) onnodig kwetsbaar voor fluctuaties in legesinkomsten.
2. De versmalde financieringsbasis: De financieringsbasis voor VTH-taken is in de afgelopen jaren in toenemende mate versmald. Dit versterkt de impact van fluctuaties in legesinkomsten en zet VTH-begrotingen onder continue druk.

De afgelopen jaren fluctueerden legesinkomsten van de G4-gemeenten gemiddeld jaarlijks meer dan 22 procent. Hierbij kwamen ook stijgingen van 76 procent en dalingen van 63 procent ten opzichte van het voorgaande jaar voor. In onze gemeente zijn dit de beelden (waarbij in 2026 meer kosten in de raming zijn betrokken dan eerdere jaren):

	Lasten	**Baten**	**Aanslagen >100.000**	**% totaal aanslagen**
2023	€ 10,4 miljoen	€ 15,3 miljoen	20	71%
2024	€ 11,4 miljoen	€ 7,0 miljoen	33	82%
2025	€ 13,1 miljoen	€ 4,6 miljoen	11	32%
2026 (raming Najaarsrapportage)	€ 15,3 miljoen	€ 10,8 miljoen	15*	48%

* cijfers tot en met september 2026

De fluctuaties zijn in onze gemeente derhalve ook zeer groot.

Wat zijn de financiële risico's?
Onze gemeente loopt geen vermeldenswaardige financiële risico's bij de uitvoering van deze nota.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?
Ons college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Verbeterplan Legesproces op orde. De portefeuillehouder Financiën is binnen ons college het eerste aanspreekpunt.

3.5 Wanneer en hoe zal het college over de voortgang worden geïnformeerd?
Ons college zal nader over de wijziging van het systeem van verantwoording leges worden geïnformeerd bij de Najaarsrapportage 2026. De wijziging van het systeem leidt zoals gezegd tot

een incidenteel nadeel. Daarnaast ontvangt ons college in het eerste kwartaal 2027 een eindrapportage.

3.6 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de MRA en er zijn met betrekking tot dit onderwerp geen regionale afspraken gemaakt.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris,	de burgemeester,
Hermineke van Bockxmeer	Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n)

1. Verbeterplan Legesproces op orde